

STORTINGET

Representantforslag 140 S

(2023–2024)

fra stortingsrepresentantene Sofie Marhaug, Marie Sneve Martinussen, Bjørnar Moxnes og Geir Jørgensen

Dokument 8:140 S (2023–2024)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Sofie Marhaug, Marie Sneve Martinussen, Bjørnar Moxnes og Geir Jørgensen om å legge ned veto mot EUs fjerde energimarkedspakke

Til Stortinget

Bakgrunn

Stortinget vedtok 22. mars 2018 å innlemme rettsaktene som inngår i den tredje energimarkedspakken til EU, i EØS-avtalen, og Norge ble tilsluttet EUs energi-byrå ACER. Norge ble tettere knyttet til det europeiske kraftsystemet, og ESA har myndighet til å fatte vedtak om landets etterlevelse av en rekke regelverk. ACER kan via ESA og Reguleringsmyndigheten for energi (RME) blant annet treffe vedtak om kostnadsfordeling og strømflyten i mellomlandsforbindelsene.

Flere kommisjonsforordninger som Norge er blitt tilsluttet siden vedtaket av tredje energimarkedspakke, sammen med EØS-avtalens hovedregler, innskrenker det politiske handlingsrommet til å styre norsk kraftpolitikk i tråd med interessene til forbrukerne og industrien. Håndhevings- og vedtaksmyndighet over landets energisektor er flyttet lenger unna de folkevalgte.

Nasjonalt kontroll med bruken av egne naturressurser, både gjennom eierskap og gjennom regulering, har gjort Norge til et av de beste landene å bo i og lagt grunnlag for et samfunn med høy grad av tillit og likhet. Framsynte politiske grep har tidligere sikret landet

råderett over vannkraften og petroleumsressursene. Nå står striden igjen om naturressursene.

Suverenitetsavståelsen som ble vedtatt i 2018, gjorde Norge langt på vei til en del av EUs energiunion, hvor målet er fri flyt av strøm og likest mulig strømpriser. Dette er noe nytt. Prisen på elektrisitet i Norge har tidligere vært betydelig lavere enn i andre land i Norges nærhet. Økt prissmitte, som man har fått med stadig flere utenlandskabler, svekker norsk industri, fører til tap av arbeidsplasser og blir dyrt for husholdningene. Innlemmelsen i EUs energiunion bidrar til at denne politiske kursen ligger fast.

I EUs fjerde energimarkedspakke (også kalt Ren energi-pakken), som Norge må ta stilling til, utvides ACERs myndighet til å fatte vedtak om flere forhold som påvirker handel over landegrensene, deriblant inndelingen av prisområder. Fjerde energimarkedspakke vil også legge strengere begrensninger på markedsinn-grep, blant annet ved at det fastsettes juridisk at markedet som et minimum skal ha tilgang til 70 pst. av kabelkapasiteten, og ved å sette strengere regler for regulering av pris og ved at regulering av strømprisen forbyr. Pakken inneholder også endringer i fornybardirektivet. Endringene skal gjøre det lettere for utbyggere å få konsesjon, og de pålegger land å utvide ordningen med opprinnelsesgarantier. Å videreføre og utvide ordningen med opprinnelsesgarantier er stikk i strid med regjeringens politiske plattform, som sier at ordningen skal fjernes.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

forslag:

Stortinget ber regjeringen legge ned veto mot at EUs fjerde energimarkedspakke innlemmes i EØS-avtalen, og meddele dette i EØS-komiteen i tråd med EØS-avtalen artikkel 102.

10. april 2024

Sofie Marhaug

Marie Sneve Martinussen

Bjørnar Moxnes

Geir Jørgensen